

WOJEWODA LUBUSKI

Gorzów Wlkp., dnia 14 grudnia 2016r.

PS-V.431.7.2016.MZie

Pani
Aneta Świątkowska
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
Bledzew

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2015r. poz. 859 ze zm.), w związku z art. 3 ust. 2 i art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t.j. Dz. U. z 2015r., poz. 525) i art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2011r. Nr 185, poz. 1092) Lubuski Urząd Wojewódzki w Gorzowie Wlkp. w dniu 28.10.2016r. przeprowadził kontrolę problemową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Bledzewie w zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Kontrolą zostały objęte zagadnienia z zakresu zasadności przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego za okres od 1 października 2014r. do 30 września 2015r.

Kontrolę przeprowadził zespół kontrolny w składzie:

- *Marta Zienkiewicz* - inspektor w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego nr 241-1/2016 z dnia 18.10.2016r. - przewodnicząca zespołu kontrolnego,
- *Julita Tomczyk* – inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego nr 242-2/2016 z dnia 18.10.2016r. - członek zespołu kontrolnego.

Przed przystąpieniem do kontroli zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

O terminie przeprowadzenia kontroli zawiadomiono jednostkę kontrolowaną pismem z dnia 25.10.2016r. (znak: PS-V.431.7.2016.MZie), za pośrednictwem listu poleconego.

Jednostka kontrolowana realizowała zadania zlecone na podstawie:

- Uchwały Nr XXIII/129/12 Rady Gminy Bledzew z dnia 29 czerwca 2012r. w sprawie uchwalenia Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bledzewie,
- Zarządzenia Nr 3/2016 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bledzewie z dnia 7 marca 2016r. w sprawie zmian w Regulaminie Organizacyjnym Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bledzewie,
- Pisma Naczelnika Gminy Bledzew z dnia 01.06.1990r., na podstawie którego powołano na stanowisko Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bledzewie Panią Krystynę Janz,

- Pisma Wójta Gminy Bledzew z dnia 28.11.2014r., na podstawie którego awansowano na stanowisko Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bledzewie Panią Anetę Świątkowską,
- Zarządzenia nr 79/2014 Wójta Gminy Bledzew z dnia 26 listopada 2014r. w sprawie upoważnienia Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bledzewie do wydawania decyzji administracyjnych,
- Zarządzenia nr 18/2016 Wójta Gminy Bledzew z dnia 20 kwietnia 2016r. w sprawie upoważnienia pracownika – Pani Aleksandry Andrzejewskiej, inspektora w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Bledzewie do prowadzenia postępowań z funduszu alimentacyjnego,
- Zarządzenia Nr 9/2016 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bledzewie z dnia 10.10.2016r. w sprawie upoważnienia Pani Aleksandry Andrzejewskiej – Inspektora do wystawiania i podpisywania zaświadczeń w zakresie funduszu alimentacyjnego.

Zadaniami wynikającymi z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów zajmuje się Pani Aleksandra Andrzejewska, która udzielała wyjaśnień w trakcie kontroli. Natomiast nadzór nad prawidłową realizacją powyższego zadania w okresie objętym kontrolą sprawowała Pani Krystyna Janz – pełniąca funkcję Kierownika GOPS w Bledzewie w okresie od 01.06.1990r. do 28.11.2014r. oraz od 29.11.2016r. Pani Aneta Świątkowska – obecnie pełniąca funkcję Kierownika GOPS w Bledzewie.

W toku kontroli ustalono, co następuje:

Zasadność przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego – oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

Podczas czynności kontrolnych starano się ustalić, czy kontrolowana jednostka przyznaje świadczenia z funduszu alimentacyjnego z należytą starannością i rzetelnością, jak również w oparciu o obowiązujące przepisy ustawy z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2015r., poz. 859 ze zm.). Oceny dokonano na podstawie mierników odnoszących się do kontrolowanego zagadnienia. Badając dokumentację źródłową rodzin, dla których w okresie zasiłkowym 2014 - 2015 zostało przyznane świadczenie z funduszu alimentacyjnego próbowano ustalić:

1. Czy jednostka kontrolowana wydawała decyzje przyznające prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego w oparciu o kompletny wniosek? (art. 15 ust. 3 i 4)

Rodzaj miernika: miernik ilościowy.

Nazwa miernika: liczba kompletnych wniosków w stosunku do liczby decyzji skontrolowanych.

Kontroli poddano losowo wybraną dokumentację 20 rodzin (zgodnie z przyjętymi założeniami dotyczącymi doboru próby na kontrole w 2016r.), którym w okresie od 1 października 2014r. do 30 września 2015r. wypłacono świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

Do wniosków dołączone były m. in.: zaświadczenia wydane przez naczelnika właściwego urzędu skarbowego lub oświadczenia o wysokości dochodu, zaświadczenia lub oświadczenia dokumentujące wysokość innych dochodów oraz inne dokumenty,

tj.: dokument stwierdzający wiek osoby uprawnionej, akty urodzenia dzieci, zaświadczenie organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne albo oświadczenie stwierdzające bezskuteczność egzekucji, dokumenty zasądzające alimenty (odpisy orzeczenia sądu, postanowienia sądu, ugody sądowe), zaświadczenia lub oświadczenia o uczęszczaniu dziecka do szkoły oraz oświadczenia o wysokości składek na ubezpieczenie zdrowotne.

W trakcie kontroli ustalono, iż 100% skontrolowanych decyzji wydanych było w oparciu o kompletny wniosek.

2. Czy decyzje wydawane były terminowo? (art. 20 ww. ustawy, art. 35 Kodeksu postępowania administracyjnego)

Rodzaj miernika: miernik ilościowy.

Nazwa miernika: liczba terminowo wydanych decyzji w stosunku do liczby decyzji skontrolowanych.

Zgodnie z art. 20 ww. ustawy wnioski o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego na nowy okres zasiłkowy przyjmowane są od 1 sierpnia. W przypadku, gdy osoba ubiegająca się o świadczenia na nowy okres świadczeniowy złoży wniosek wraz z dokumentami do dnia 31 sierpnia, ustalenie prawa do świadczeń oraz wypłata świadczenia przysługującego za miesiąc październik następuje do dnia 31 października. W przypadku, gdy osoba ubiegająca się o świadczenia na nowy okres świadczeniowy złoży wniosek wraz z dokumentami od dnia 1 września do 31 października, ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz wypłata świadczeń przysługujących za miesiąc październik następuje do dnia 30 listopada. Skontrolowano 20 decyzji przyznających świadczenie z funduszu alimentacyjnego i ustalono, iż wszystkie wydane były terminowo.

Zatem 100% decyzji wydana była z zachowaniem terminu, o którym mowa w art. 35 Kodeksu postępowania administracyjnego.

3. Czy postępowanie w sprawie przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego prowadzone było zgodnie z zasadami i trybem określonym w rozdziale 4 ww. ustawy oraz Kodeksem postępowania administracyjnego?

Rodzaj miernika: miernik jakościowy.

Nazwa miernika: czy jednostka kontrolowana przeprowadza postępowania zgodnie z zasadami i trybem określonym w rozdziale 4 ww. ustawy i Kodeksu postępowania administracyjnego?

Zgodnie z rozdziałem 4 ww. ustawy ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz ich wypłata następują odpowiednio na wniosek osoby uprawnionej lub jej przedstawiciela ustawowego. Wniosek składa się w urzędzie gminy lub miasta właściwym ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej. W trakcie kontroli ustalono, iż w 18 przypadkach świadczenie z funduszu alimentacyjnego zostało przyznane na osobę uprawnioną, zaś w 2 przypadkach na osobę nieuprawnioną.

Zatem 90% postępowań prowadzona była zgodnie z zasadami i trybem określonym w sprawach przyznania i wypłacania świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

4. Czy świadczenia z funduszu alimentacyjnego były przyznawane we właściwej wysokości i na właściwy okres? (art. 9, art. 18 ww. ustawy)

Rodzaj miernika: miernik ilościowy

Nazwa miernika: liczba decyzji przyznających świadczenie we właściwej wysokości i na właściwy okres w stosunku do decyzji skontrolowanych.

Zgodnie z art. 10 ww. ustawy świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500 zł. Natomiast świadczenia nie przysługują, jeżeli osoba uprawniona została umieszczona w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie lub w pieczy zastępczej, bądź zawarła związek małżeński.

Prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego ustala się na okres świadczeniowy począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek, nie wcześniej niż od początku okresu świadczeniowego do końca tego okresu. Okres świadczeniowy obejmuje okres od dnia 1 października do dnia 30 września następnego roku kalendarzowego.

Na podstawie skontrolowanej dokumentacji dotyczącej przyznawania prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego stwierdzono, iż w 19 przypadkach świadczenia zostały przyznane we właściwej wysokości i na właściwy okres.

Zatem 95 % kontrolowanych świadczeń przyznanych było prawidłowo.

5. Czy świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznawane były osobom spełniającym kryterium dochodowe? (art. 9 ust. 2)

Rodzaj miernika: miernik ilościowy

Nazwa miernika: liczba wydanych decyzji dla osób spełniających kryterium dochodowe.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 725 zł.

Wszystkie osoby ubiegające się o przyznanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego, których dokumenty zostały poddane kontroli, nie przekroczyły kryterium dochodowego. I tak stwierdzono, iż w siedmiu przypadkach wykazano dochód rodziny – 0 zł, w pięciu przypadkach dochód nie przekroczył kwoty 250 zł, w siedmiu rodzinach dochód nie przekroczył 500 zł, natomiast w jednym przypadku - 725 zł.

Zatem 100% decyzji wydana została prawidłowo.

6. Czy organ właściwy wierzyciela wydał upoważnienie do prowadzenia postępowań w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego? (art. 12 ust. 2)

Rodzaj miernika: miernik jakościowy

Nazwa miernika: czy osoba prowadząca postępowania w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego posiadała stosowne upoważnienie?

Postępowania w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego prowadzi organ właściwy wierzyciela. Organ właściwy wierzyciela może upoważnić w formie pisemnej swojego zastępcę, pracownika urzędu albo kierownika ośrodka pomocy społecznej lub innej jednostki organizacyjnej gminy, a także inną osobę na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej lub innej jednostki organizacyjnej gminy do prowadzenia postępowania

w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego, a także do wydawania w tych sprawach decyzji.

W jednostce kontrolowanej zadaniami wynikającymi z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów zajmuje się Pani Aleksandra Andrzejewska, która w okresie objętym kontrolą nie posiadała stosownego upoważnienia, o którym mowa w art. 12 ust. 2 ww. ustawy. W toku kontroli ustalono, iż przedmiotowe upoważnienie zostało wydane dopiero od dnia 20 kwietnia 2016r.

Nadzór nad prawidłową realizacją powyższego zadania w powyższym okresie sprawowała Pani Krystyna Janz – pełniąca funkcję Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bledzewie w okresie od 01.06.1990r. do 28.11.2014r. oraz Pani Aneta Świątkowska – obecnie pełniąca funkcję Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bledzewie, posiadająca upoważnienie Wójta Gminy Bledzew do prowadzenia postępowań oraz wydawania decyzji administracyjnych w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego od 29.11.2014r.

Za kryteria oceny posłużyły:

- legalność – w toku kontroli stwierdzono naruszenia przepisów prawa w zakresie: art. 2 pkt 11 w zw. z art. 9 ust. 1, art. 12 ust. 2 oraz art. 18 ust. 1 ww. ustawy z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- rzetelność – na podstawie skontrolowanej dokumentacji stwierdzono, iż kontrolowane zadanie jest realizowane w sposób rzetelny, aczkolwiek w dwóch przypadkach świadczenie zostało przyznane na osobę nie będącą stroną postępowania oraz w jednym na niewłaściwy okres.

Na tym kontrolę zakończono. Dokonano wpisu do znajdującej się w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Bledzewie książki kontroli pod pozycją nr 6.

W toku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

W zakresie zasadności przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego stwierdzono, iż w dwóch przypadkach naruszono przepisy prawa w zakresie art. 2 pkt 11 w zw. z art. 9 ust. 1, i tak:

Decyzją z dnia 08.10.2014r. znak: OPS.FA.8320.27.2014 przyznano świadczenie z funduszu alimentacyjnego dla osoby ubiegającej się o świadczenie (matce) na dziecko, które w dniu składania wniosku było osobą pełnoletnią. Pomimo tego, iż wniosek został złożony przez matkę strony, nie upoważnia to organu właściwego do wydania decyzji na nią. Mogła ona jedynie złożyć wniosek w imieniu dziecka, natomiast decyzja powinna być wydana na osobę uprawnioną, czyli pełnoletnie dziecko. Analogiczna sytuacja miała miejsce w przypadku decyzji z dnia 08.10.2014r. znak: OPS.FA.8320.34.2014.

Fakt przyznania świadczenia w sposób niezgodny z obowiązującymi przepisami w obu przypadkach potwierdziła Pani Aleksandra Andrzejewska - inspektor w GOPS w Bledzewie w protokole przyjęcia ustnych wyjaśnień.

Wskazać należy, iż stosownie do art. 9 ust 1 ww. ustawy, świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej do ukończenia przez nią 18 roku życia albo w przypadku gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia (...). Zgodnie z art. 2 pkt 11 w/w ustawy – za „osobę uprawnioną uważa się osobę

uprawnioną do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna”. Natomiast w myśl art. 15 tej ustawy ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz ich wypłata następują odpowiednio na wniosek osoby uprawnionej lub jej przedstawiciela ustawowego.

W powyższej kwestii stanowisko zajął Sąd Najwyższy, który w uchwale z dnia 16 kwietnia 1977r. (sygn. akt III CZP 14/77, publikacja OSNCP 1977/7 poz. 106) stwierdził, że „w przypadku uzyskania przez uprawnionego pełnoletności z zachowaniem prawa do dalszej alimentacji wypłata świadczenia może nastąpić wyłącznie do jego rąk. Zdarzenie to nie wymaga stwierdzenia orzeczeniem sądu opiekuńczego i dlatego do wykazania legitymacji do osobistego odbioru świadczeń wystarczą odpowiednie dokumenty stanu cywilnego”.

Ponadto Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 09.12.2010r. (sygn. I OSK 1161/10) stwierdził, iż „ustalając znaczenie pojęcia osoby uprawnionej określonego w art. 2 pkt 11 w zw. z art. 9 ust. 1 ustawy, przy pomocy wykładni zakładającej spójność przepisów prawa uznać należy, że osobą uprawnioną do świadczeń z funduszu alimentacyjnego jest wyłącznie osoba (dziecko małoletnie bądź pełnoletnie), która nie jest ekonomicznie samodzielna ze względu na wiek bądź kontynuowanie nauki, bądź ze względu na znaczny stopień niepełnosprawności, dla której dłużnikiem alimentacyjnym jest rodzic”.

W toku kontroli ustalono również, iż w jednym przypadku naruszono przepisy prawa w zakresie art. 18 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, i tak w trakcie kontroli ustalono, iż na wniosek strony złożony w dniu 28.11.2014r. o przyznanie świadczenia alimentacyjnego wydano decyzję znak: OPS.FA.8320.59.2014 w dniu 04.12.2014r. na okres od 01.10.2014r. do 30.09.2015r. Zgodnie z cytowanym artykułem prawo do świadczenia ustala się na okres świadczeniowy począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek do organu właściwego wierzyciela, nie wcześniej niż od początku okresu świadczeniowego do końca tego okresu. W związku z powyższym świadczenie z funduszu alimentacyjnego w tym przypadku powinno być przyznane od 01.11.2014r., a nie jak przyznano od 01.10.2014r.

Z wyjaśnień Pani Aleksandry Andrzejewskiej wynika, iż „wprowadzając dane do systemu *omyłkowo wpisano datę wpływu* 28.10.2014r. (zamiast 28.11.2014r.), w związku z czym program automatycznie przyznał świadczenie od października 2014r.”.

Ponadto zespół kontrolny na podstawie badanej dokumentacji ustalił, iż Pani Aleksandra Andrzejewska w okresie zasiłkowym 2014-2015 realizowała kontrolowane zadania nie posiadając stosownego upoważnienia, o którym mowa w art. 12 ust. 2 ustawy o treści: „organ właściwy wierzyciela może upoważnić w formie pisemnej swojego zastępcę, pracownika urzędu albo kierownika ośrodka pomocy społecznej lub innej jednostki organizacyjnej gminy, a także inną osobę na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej lub innej jednostki organizacyjnej gminy do prowadzenia postępowania w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego, a także do wydawania w tych sprawach decyzji”. Przedmiotowe upoważnienie zostało Pani Aleksandrze Andrzejewskiej wydane dopiero w dniu 20.04.2016r. Zatem w powyższej kwestii odstąpiono od wydania zaleceń pokontrolnych.

Za nieprawidłowości występujące w decyzjach z dnia 08.10.2014r. odpowiedzialna jest Pani Krystyna Janz, która pełniła funkcję Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bledzewie do 28.11.2014r. Natomiast w przypadku decyzji z dnia 04.12.2014r. osobą odpowiedzialną jest Pani Aneta Świątkowska.

Z uwagi na stwierdzone nieprawidłowości, zalecam:

- prawidłowe określanie strony postępowania przy ustalaniu prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zgodnie z art. 2 pkt 11 w zw. z art. 9 ust. 1 ww. ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- wszczęcie procedury zmierzającej do wycofania z obrotu prawnego decyzji z dnia 04.12.2014r. znak: OPS.FA.8320.59.2014, a w konsekwencji: stwierdzenie nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego (decyzja z dnia 04.12.2014r. znak: OPS.FA.8320.59.2014) za okres od 01.10.2014r. do 31.10.2014r.; wydanie decyzji zobowiązującej do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia i następnie zwrot dotacji celowej pobranej w nadmiernej wysokości.

Niniejsze wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden otrzymuje kierownik jednostki kontrolowanej, a drugi pozostaje w aktach Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp.

POUCZENIE

Na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 3 i art. 48 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2011 r., Nr 185 poz. 1092) oczekuję w terminie 30 dni, liczonym od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wniosków oraz wykonania zaleceń, a także o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia tych działań. Od niniejszego wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Z up. WOJEWODY LUBUSKIEGO

Robert Paluch
Wicewojewoda Lubuski

Otrzymują: Wójt Gminy Bledzew